

Силабус
навчальної дисципліни
Історія Східної Європи для спеціальності 032 Історія та археологія
2 курс
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма: «Історія»
Спеціальність: 032 Історія та археологія
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти: перший

Викладач (і)	Федорик Юрій Володимирович
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/fedorik/
Контактний тел.	0999058168
Е-mail викладача:	Jurij83fedoryk@gmail.com
Графік консультацій	Четвер 11.10-12.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: Східна Європа, етнічна культура, державність, релігія, секуляризація, революції, національний рух, модернізація, розвиток, реформи.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни *«Історія Східної Європи»* є засвоєння студентами особливостей етногенезу народів Східної Європи, процесу виникнення, становлення, занепаду східноєвропейських держав, розуміння німецького, османського, австрійського і російського впливів, причин і специфіки національно-визвольних рухів за відновлення національної незалежності і державності. Предметом навчальної дисципліни є вивчення особливостей історичного розвитку східноєвропейських народів, які широко заселили простори Центральної, Південно-Східної та Північно-Східної Європи, прийшли в своєму історичному розвитку до утворення національних модерних

держав, з'ясування змісту політичних, економічних, соціокультурних процесів, що відбувалися на території Східної Європи.

Компетентності та програмні результати навчання:

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні компетентності

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності. **СК 3.** Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією. **СК 9.** Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему. **ПРН 2.** Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності. **ПРН 3.** Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел. **ПРН 4.** Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі. **ПРН 5.** Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами. **ПРН 6.** Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії. **ПРН 7.** Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах. **ПРН 8.** Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки. **ПРН 9.** Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України. **ПРН 10.**

Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності. **ПРН 11.** Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов. **ПРН 12.** Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот. **ПРН 13.** Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей. **ПРН 14.** Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. ЗМ1. Центральнo-Східна Європа у середньовічну та ранньомодерну добу

Тема 1. Центральнo-Східна Європа в IX-XIII ст.

Тема 2. Центральнo-Східна Європа в XIV – сер. XVI ст.

Тема 3. Центральнo-Східна Європа в сер. XVI – к. XVIII ст.

Змістовий модуль 2. Центральнo-Східна Європа (кін. XVIII – 1914 р.)

Тема 4. Народи Центральнo-Східної Європи в складі Російської імперії (к. XVIII – поч. XX ст.)

Тема 5-6. Народи Центральнo-Східної Європи під владою Габсбурзької монархії та Пруссії (кін. XVIII – поч. XX ст.)

Змістовий модуль 3. Народи Центральнo-Східної Європи у новітній період

Тема 7. Народи Центральнo-Східної Європи у період першої світової війни та боротьби за незалежність (1914-1921 рр.)

Тема 8. Центральнo-Східна Європа в 1918-1939 рр.

Тема 9. Народи Центральнo-Східної Європи у період Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Тема 10. Народи Центральнo-Східної Європи в 1945-1989 рр.

Методи навчання: метод періодизації, історико-генетичний метод, історико-порівняльний метод, історико-типологічний метод, історико-системний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за самостійну роботу). Перескладання тем відбувається за наявності поважних причин.

Академічна доброчесність: передбачається, що при підготовці до практичних занять, роботі з джерелами інформації, будуть дотримуватися всіх видів академічної доброчесності та наукової етики. Відвідування занять є

обов'язковим компонентом оцінювання. Навчання відбувається в он-лайн платформах Moodle та ZOOM.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: вивчення курсу не передбачає використання програмного забезпечення, крім загально вживаних операційних систем та програм.

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5-6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	10	5	5	5	5			
15			15		20				50	100	
50											

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	
90-100	A	відмінно	
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D		
50-57	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації. - К.: Дух і Літера, 2000.

2. История Польши с древнейших времен до наших дней. - Варшава, 1995.
3. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.): Курс лекцій / За ред. В.І.Ярового. – К.:Либідь, 2007.
4. Історія Центрально-Східної Європи. – Львів, 2001.
5. Кріль М.М. Історія країн Центрально-Східної Європи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008.
6. Магочій, П.-. Ілюстрована історія України. / П -Р Магочій; пер. з англ. С. Біленького. — К. : Критика, 2012. — 448 с.: іл.
7. Нариси історії Росії / За заг. ред. О.Чубар'яна. – К.: Ніка-Центр, 2007.
8. Пугач Є. П., Страшнюк С. Ю. Історія західних та південних слов'ян ХХ ст. / Посібник. – Харків, 1998.
9. Снайдер, Т. Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569-1999. / Т Снайдер; наук. ред. К. Диса, літ. ред. Л. Лисенко; перекл. з англ. А. Котенко, О. Надтока. — 2-е видання. — К. : Дух і літера, 2016. — 464 с.: іл.
10. Снайдер, Т. Чорна земля. Голокост як історія і застереження. / Т Снайдер; наук. ред. к.іст.н. В. Склокін; перекл. з англ. П. Білак, О. Камишнікова, Т. Родонова. — К. : Арт книга, 2017. — 394 с.: іл.
11. Хрестоматия по истории южных и западных славян. – Минск, 1988. – Т.1, 2.
12. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. ХХ століття. – К.,2005.
13. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ ст.: Курс лекцій. – К.:Либідь, 2008.

Додаткові

1. Аншаков Ю.П. Становление Черногорского государства и Россия (1778-1856г.г.). - М.,1998.
2. Балкани в конце XIX - начале XX века. Очерки становления национальных государств и политической структуры в Юго-Восточной Европе. — М.,1991.
3. Баран З., Кріль М. Історія Югославії (1918-1990)/ Текст лекцій. – Львів, 1997.
4. Великая хроника" о Польше, Руси и их соседях XI-XIII в.в. - М., 1961.
5. Верт Н. Історія радянської держави 1919-1991. – Рівне, 2001.
6. Восточноевропейские страны в 90-е гг. – М., 1992.
7. Всесвітня історія 1939-1998. Навч.посібник для 11 класу. – К., 2000
8. Галл Аноним. Хроника и деяния князей и правителей польских. М., 1961
9. Джузеффе Боффа. История Советского Союза. – М., 2000. – Т. 1-2

10. Донченко С.И. Развитие сербской государственности и Россия. 1878-1903.- М.,1996.
11. История Болгарии. – 2 тт. - М., 1986.
12. 13. История стран Центральной и Юго-Восточной Европы XX в. – М., 1997.
14. Краткая история Болгарин: С древнейших времен до наших дней. - М., 1987
16. Краткая история Польши: С древнейших времен до наших дней. – М., 1993.
17. Краткая история Чехословакии: С древнейших времен до наших дней. – М., 1989.
18. Лунин Н. Ф. Из сопротивления тоталитаризму в СССР. – М., 1992.
19. Любавский М. История западных славян. – М., 1918; – М., СПб., 2004
20. 21. Манусевич О. Я. Нариси з історії Польщі. – К.,2009
22. Мартін Маля. Радянська трагедія: історія соціалізму в Росії. 1917-1991 рр. – К., 2000
23. Нация и национальный вопрос в странах Центральной и Юго-Восточной Европы во второй половине XIX - начале XX в./ Отв. ред. Т.М. Исламов. - М., 1991.
24. Ненашева З.С. Общественно-политическая мысль в чешских землях в к. XIX – начало XXвв.-М.,1999.
26. Общественное движение на польских землях: Основные идейные течения и политические партии в 1864-1914 гг. - М., 1988.
27. Самсонов А. М. Вторая мировая война. – М., 1990
28. Стрельчук Н. Македонія: нарис історії національно-визвольного руху (остання третина XIX- поч. XXст.), - Чернівці, 1999.

Інтернет-ресурси

<http://www.history.org.ua/>

<http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=journal>

<http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=socium>

<http://www.belhistory.com/>

<http://cyndislist.com/>

Encyclica: Энциклопедия энциклопедий / Encyclica: Енциклопедія енциклопедій

<http://encyclica.narod.ru/nes.htm>

Encyclopedia.com – портал енциклопедій / Encyclopedia.com – портал енциклопедій

<http://www.encyclopedia.com/>

European Network in Universal and Global History (ENIUGH) / Європейська мережа
всесвітньої та глобальної історії

http://www.unileipzig.de/~eniugh/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=1&Itemid=46

H-net: Humanities and Social Sciences Online / H-мережа з питань гуманітарних та суспільних наук онлайн

<http://www.h-net.org/>

HISTORIA.ORG.PL / Польський історичний портал

<http://www.historia.org.pl/>

Historians.in.ua

<http://www.historians.in.ua/>